

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Boni Et Perfecti Regiminis

Binet, Étienne

Mainz, 1675

Cap. II. Benignitas est excellentior rigore

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50077)

CAPUT SECUNDUM.

Vlterius probatur benignitatem excellentiorem esse rigore.

I. **P**Rincipalis causa, ob quam Deus elegit Moysen, ut plus quam duos milliones animarum in deserto regeret, fuit, quod fuerit vir dulcissimus totius mundi, & mansuetissimus omnium, qui unquam terram calcarunt; adeo verum est, quod Deus iudicat mansuetudinem esse omnium mediocrum optimum ad homines regendos. Addit S. Ambrosius, Judæos tenerius amasse, & honorasse Moysen ob innatam mititatem, quam miracula ab eo patrata; nam miraculum miraculorum est, omnes suos impetus coercere, ut homines imperturbabili tranquillitate regantur. Quod si credatis S. Chrystomo, ille vobis dicet, Judæos dum viderunt suavem mansuetudinem David, qui non obstante, quod levi negotio in antro posset occidere Saul, potius maluit eum suaviationibus demulcere, & vitam donare, quam vindictam repetere, eumque interimere, ei cœperint obedire, non velut homi-

homini, sed velut Angelo Paradisi. Nil videtur difficile, dum Prælatus magis regit benignitate Angeli, quam rigore, & passione hominis mortalis.

II. S. Bernardus opinatur in Prælatu, ^{Bern.} & regimine nil proficui posse fieri, nisi fiat ^{Ser. m} in spiritu mansuetudinis, ita ut sicut juxta ^{s. in} Scripturam nemo sine fide Deo placere ^{Vig.} potest, ita nemo sine suavitate hominibus ^{Nat.} placere, & bene gubernare queat. Ipsemet experimento hoc didicit; cum enim esset Abbas juvenis, totus fervens, & ad partes severitatis, & rigoris declinaret, totus mundus eum timuit, & fugit. Sanctus hoc advertit, veniam rogavit, & stylum mutans, mansuetus velut Angelus effectus est, hacque mansuetudine adeo corda Religiosorum sibi conciliavit, ut septingentos velut agniculos gubernaret; nil eo dulcius inveniri potuit, vocabat se eorum matrem, subditos suos oculos, viscera, cor. Semper fundebat lac, & manna, ita ut si ejus suavitas voluisset componere homilias, scribere libros, alio modo id non fecisset, quam gloriosus Bernardus hoc fecit. Totus mundus exoptat præesse talem.

qui

qui ex sua bonitate vult omnibus subesse. Is qui omnibus est in timore, totum mundum timere cogit. E contra quisquis ab omnibus tenerè amatur, non habet, qui eum, vel quem timeat, quin immò quilibet eum tenerè amat, & libentius in propria persona pati vellet, quàm quod ipse patiatur. Subditi ejus jussiones præveniunt, & si ejus mentem prædivinare possent, quilibet honestus, & bonæ indolis libenter eum à labore mandandi eximeret, & omnia faceret, ut ei magis gratificaretur. Verbo, dum dulcedo præcipit, subditus magnâ voluptate afficitur, dum plus facit, quàm mandatum sit.

III. Et quid aliud **DEUS** significare voluit, dum **Elifæus** suum **Scipionem** misit, ut vitæ redderet filium **Sunamitis**, verùm baculo nil effecit, nec effectum præensum habuit. Ipsemet **Propheta** in persona ivit, mortuo puero condoluit, applicando membra membris, corpori incubuit, ei animam reinfudit, illud insigne miraculum patravit, quod semimortuam matrem præ dolore lætitia perfudit, & gaudio perfusam fermè extinxit. Et an non hic observe-

tis,

tis, inquit Petrus Damiani, quod rigor, & baculus nunquam resuscitet delinquentem, & potius vivos interimat, quàm mortuos resuscitet? Quod si Elisæus, & Prælati authoritatem suam aliquo modo mitiget, & posito rigore condoleat, & sese attemperet infirmitati subditi, qui deliquit, quique est velut mortuus, statim restituit cor pectori, eum resuscitat ad vitam meliorem, eumque suæ bonæ matri, quæ est perfectio, & Religio, reddet. Apostolis divulgaturis sanctum Evangelium vetitum fuit, ne portarent virgam, vel baculum, sed incederent nudipedes, & non nisi pacem, & benignitatem loquerentur.

Dam.
lib. de
cont.
sec. c.
28.

Luc. 10
S. Am-
brof.
lib. 7.
in Luc.

IV. Deo optimè perspecta est natura hominis, quodque habeat quandam pravam indolem insitam à natura, ita ut bonitate maximâ mundi abusus sit. Ast enim, si rigore stimuletur, multò pejora faciet, ideoque Deus sapienter superioribus præcipit, ut potius excedant in bonitate, quàm austeritate, & mavult duos vel tres abuti indulgentiâ, quàm quod unus erga omnes sit asper, & truculentus.

Et

Et cur quæso ob metum, quod quinque, vel sex in una provincia abusuri sint bonitate superioris, rigor exercendus sit erga omnes? cur ut unus modo imperioso, & absoluto intumescat, ei non humilietur; & ne quinque, vel sex capita Phantastica confundantur omnes alij in desolationem agantur? Quod si quis cognoscat hos Spiritus turbulentos omnia evertentes, eos agat in furcam, & interim aliis parcat, iisque non nocent. Nos firmiter credimus ex illis duobus millionibus, quos Moyses gubernavit, majorem partem fuisse perverfam, maledicam, murmuratricem, corde obstinatam; interim Deus voluit, ut Moyses eos gubernaret maxima suavitate mundi, eosque velut infantes in sinu portare. Et an forsitan aliquis meliorem ideam regiminis possit concipere, quàm habeat Deus, & habuit bonus ejus servus Moyses, qui fuit schema, & norma bonorum Superiorum?

V. Id quod maximum robur præstare nequit, mansuetudo facillimo negotio facit. Videtur quidem hoc paradoxon; sed interim est verissimum, quod mansuetudo

tudo rigore, & imperio absoluto efficacior sit. Postquam Messias advenerit, leo, bos, lupus, agnus, verbo, belluæ ferocissimæ habitabunt cum mansuetissimis, absq; eo quod in minimo se sint morsuri vel læsuri, parvulusque puer eos reget, & minabit, ac si essent agni. Leo omnia destrueret, sed Agniculus eos gubernat sine labore, & omnia sunt pacata & tranquilla. In quavis Communitate commixtæ sunt naturæ feroces, suaves cujuscunque generis. Quod si aliquis eas velit regere spiritu leonino, non habitabit inter eos Messias, ab iis exulabit pax: nam perversi magis insolescent, & boni tabescent, & dolebunt, dum videbunt agnos tractari ac si essent lupi, vel mancipia. Tam truces quàm mites malè contenti erunt. Quod si agnus, & mansuetudo omnes regat, perversi citò, vel tarde confundentur, & pudebunt, ac emendabuntur; Boni verò excitabuntur, ut fiant meliores, & alios sufferant.

VI. Nonnulli Sancti admirantur, dum audiunt S. Joannē recensentem, quod inter multitudinē innumeram Sanctorum, quos

quos conspexit in cœlo, viderit unicum tantum Agnum, qui omnes gubernabat, qui que Paradisum constituit. Et an mundus melius possit gubernari, quàm gubernetur Paradisus? Omnia hæc ostensa sunt S. Joanni, ut addisceret Spiritum, quo gubernari debent mortales, nempe extrema mansuetudine. Quod si aliquis forsitan eo malè utatur, dicite Deo: Domine; cur potius, & quidem tam expresse mandas, ut hoc modo gubernemus? Nos ita gubernamus, quia tu ita gubernasti, tu ita mandasti, tu hoc confirmasti miraculis, & præcipui tui Sancti hoc modo tuos servos gubernarunt. Et profecto nullum potest assignari regimen, in quo non possint oriri aliqui defectus, & deordinationes; sed pauciores oriuntur in imperio dulcedinis, quam in omnibus aliis, illique defectus faciliè emendantur, & nisi emendantur, sunt incusabiles illi, qui sunt culpabiles, & citò, vel tardè ex se ipsis fateri debent, quod ipsi soli, & non alij sint causa eorum mali, & sæpe emendantur, & ad frugem redeunt. Illi qui fugantur per nimium rigorem, vix redeunt, & vivunt
vel.

velut animæ desperatæ ; nam aliqui non multum curant, quod restituantur curæ Agni ; alii timent, ne denuò incidant in fauces leonis, vel lupi ; & velut minus malum eligunt peritionem, & destructionem.

VII. Spiritus Sanctus scriptis nobis ^{Eccl 32} consignavit lectionem nostram in hoc puncto, dum dixit: Posuerunt te rectorem ne extollaris ; noli extolli, sed esto quasi unus ex iis, gere eorum curam, & de iis sis sollicitus, ac postquam tuæ obligationi satisfacisti, committo te providentiæ divinæ ; nam hæc reliqua faciet ; Nec est quod tua impatientia illi præfigat tempus. Tu velles eum, qui deliquit, statim corrigi ; hic zelus foret bonus, nisi esset indiscretus. Quod si enim Deus non velit, ut modò emendetur, ipseque norit momenta, quibus disposuit, ut hoc fieret ; an non possis habere parum patientiæ, ut omnia fiant suaviter & majori fructu, quam si fierent statim, & præcipitanter ? Non potest credi, quanti æstiment Sancti hanc dulcem longanimitatē.

S. Ba-

Chryf.
Serm. 2
de Ep.
ad Ro-
man. &
Serm.
21. & 25

Aug.
Serm.
6. de
Verb.
Dom.

S. Basilius luculenter pronunciat charitatem mansuetudine plenam esse sublimissimam omnium aliarum virtutum, nec per ullam aliam, quàm per illam homines magis assimilari Deo. S. Chrysostomus eam præfert virginitati, abstinentiæ, & aliis virtutibus adeo eminentibus, ita ut eam habens potius sit Angelus, quàm homo. Saul qui Davidem vivum deglutire volebat, adeo fuit motus ejus mansuetudine, & benignitate, ut eum vocarit suum filium, & mille encomiis eum affecerit. Catenæ aureæ millies meliùs ligant corda, quàm catenæ ferreæ, & austeræ. Magnus Sanctus Augustinus bene & gratiosè dixit, mitem esse Patrem, austerum verò esse tentatorem suorum fratrum: *Durum Prelatum Tentatorem Subditorum puto.* Plutarchus optimè pronunciauit, majus donum, quod Dij superiori largiri possunt, esse virtutem mansuetudinis. Ego, inquebat illustrissimus Episcopus Genevensis, opinor illum esse Deum, qui peccatores in hoc mundo amat, & supportat.

VIII. Jucundum audire est Platonem inquentem, quod mox ut amor cœlum egre-

egreditur, & Jupiter nil aliud facit, quàm quod murmuret, minetur se lufurum fulminibus, ejaculaturum fagittas, omnes Dij tumultuentur, & Paradifus fiat quali infernus: è contra, quamdiu gubernat amor fua amabiliffima tranquillitate, omnes Deos in fuma tranquillitate degere, ac fi diceret Paradifum descendere ad Communitatem, cujus Prælatus eft benignus, & dotatus magna fuavitate; è contra fi rigor intret, ftatim folvi infernum, discordiam produci, & omnia inverti. Et revera nil melius potest dici, quàm quod inquit S. Dionyfius in octava fuarum Epiftolarum; nam tam egregia pronunciat de Spiritu manfuetudinis, ut foret miraculum, fi aliquis ea legat, nec ardens defiderium perfectam benignitatem obtinendi concipiat. Difertè afferit Demophylo quærendum effe alium Deum, aliam religionem, aliam Ecclefiam, quàm nos habemus, eò quod non exercuerit manfuetudinem, quæ eft proprius Spiritus Chrifti, fed atrociter miferum, qui poft peccatum ad eum, & ad DEUM

C

con-

confugerat, puniverit. Nos, inquit Sanctus, non solemus punire, & malè tractare miseros cæcos, sed iis condolemus manus porrigimus, & velut fulcrum, & baculus eos sustentamus. Non absimiliter illi, qui commiserunt aliquem defectum, debent magna benignitate iuvari & non asperè, & quadam specie crudelitatis puniri.

IX. S. Bernardus, qui est ipsamet fra-
vitas, admiratur, quod magnus Deus vo-
lens castigare suum populum delinquen-
tem, & rebellem, prius licentiam po-
stulare voluerit à suo bono servo Moyse,
eosque ante hanc licentiam flagitatum
non punire. Docere voluit Spiritum
mansuetudinis, quem in nostro regimi-
ne habere debemus. Volens benefa-
cere nullius consilium exigit: volens
castigare postulat tempus, iudicium, li-
centiam. Tam illibenter castigat, &
vult, ut ejus manibus extorqueatur gla-
dius, fulmen, eique manus ligentur.
An putetis, vos ei gratificari, dum ver-
beratis, malè tractatis miseram ovicu-
lam, quam vestræ curæ commisit, quam
per

per silvas, montes oberrans quæsit, inventam propriis humeris imposuit, gaudio incomparabili ad ovile reportavit, totum Paradisum invitavit, secum lætaretur, ob illam errabundam oviculam recuperatam? Alius Magdalenam tot enormibus sceleribus gravatam videns vitam devorasset: sed Christus maluit, vel eam suo cordi, vel seipsum ejus cordi inviscerare, nec ejus egit Judicem, sed Advocatum, & ut inquit Sanctus Bernardus: *Visceralis affectus inviscerat sibi peccatricem.* Affectu cordiali illam reponit in visceribus suæ infinitæ misericordiæ. Agit velut pater filij prodigi, qui, ut inquit S. Petrus Chrysologus, filium non objurgavit, nec punivit, sed in ejus collum irrui, eumque tenerè osculatus fuit: *Et osculatus est eum: non verbera, sed osculatus pater, sic amor vindicat.* Bonus Pater videns suum filium suis pedibus adstratum, veniam rogantem, eum reponit in suo sinu, in suo corde, & pro supplicio ei osculum pacis infigit. Eminentiſſimus modus regendi, dixit quidem

S. Petr.
Chry-
sol. ter-
mon. de
filio
prodi-
go.

vir eximius, consistit in collatione beneficiorum, & non punitioe ac crudelitate rigoris.

X. Ast enim verò, an non Moyſes non obſtante, quod eſſet ipſa ſuavitas, magnam partem populi Dei interfecit, & valde laudavit eos, qui manus ſuas ſanguine proximorum purpurarant, ſtragem grandem, & apparenter crudeliſſimam ediderunt? Reſpondeo me non velle, quod manſuetudo debeat ad omnia delicta conivere, omnia indulgere; nam hoc eſſet ſcelus nimis enorme, & iniuſtitia nimis magna contra Deum, & proximum, ſed Prælatos imitari debere Moyſen, qui ex una parte ſeſe obtulit morti pro iis, nec permisit, ut Deus eos occideret: immò ex nimio amore, quo ferebatur erga illos, ſeipſum pro iis ſacrificare voluit; ex altera parte, dum caſtiganda erant delicta, tanta fecit, ut quidem vitia fuerint extirpata, & occiſa ſed tamen quantum fuit poſſibile, ſtudit ſalvare animas, vel ad minus ita moderari ſuam iram, ut non poſſet ſe vindicare, niſi brachio manſue-

fuetudinis, & sagittâ aureâ amoris paterni. Similiter dum Christus quadam die bile inflammaretur, contextuit flagellum ex funibus, & cœpit minari omnibus illis, qui templo abutebantur, illudque prophanabant. Videbatur omnia velle invertere; interim nullum cæcidit, nec vel articulo digiti, vel virgæ aliquem tetigisse legitur.

XI. Plures Sancti insigni ponderatione perpendunt legem veterem fuisse legem rigoris, quæ nil aliud loquebatur, quàm mortes, fulmina, Deum exercituum. Et quid his omnibus profecit? fugavit totum mundum, ita ut nullus Deo servire voluerit, potiùs volebant loqui Moyfi, quàm Deo. In novo Testamento Verbum incarnatum vocatur Angelus, dicitque Christum pro solis miseris peccatoribus venisse. In nova lege Christus prædicat suam mansuetudinem, bonitatem, & verbo nulli unquam aliquid denegavit. Magdalenam, Zacchæum, Matthæum, & alios perversiores benevolè complexus est ipsisque Dæmonibus flagitan-

tibus ingressum in porcos indulsit. Et hoc adeo verum est, ut fermè dixerim eum per hanc solam benignitatem corda totius mundi ad se traxisse. Ipsimet Judæi hoc verissimum judicarunt: nam idcirco eum occidere voluerunt. An non videtis, in-
 quiebat, quod totus mundus ei adhæreat? Nisi oculos aperiamus, actum est de syna-
 goga, omnes eam deserent; voluerunt e-
 um eligere Regem, & jam Rex esset, si vo-
 luisset. Populus, exercitus, eum sequun-
 tur usque ad deserta, nemo sicut ipse un-
 quam locutus est, rapit corda omnium
 Auditorum. Videte quæso magnam diver-
 sitatem. Deus in regimine se exhibet
 austerum, totus mundus eum fugit; è con-
 tra dum se exhibet mitem, ab omnibus
 adoratur. Et an non ergo ille sit insen-
 satus, qui sibi persuadeat, se id posse face-
 re, quod Deus facere non potuit, & se me-
 lius scire modum gubernandi homines,
 quàm sciat ipsemet Deus, qui omnes cre-
 avit, quique omnia abscondita cordis hu-
 mani novit?

XII. S. Abbas Clarævallis nutritus
 lacte Sanctissimæ Virginis, & Filius ipsius
 dul-

dulcedinis explicans illa verba Canticorū: *Cant. 1.*
Meliora sunt ubera tua vino, & suaviora, ac
 fragrantiora omnibus aromatibus mundi,
 dicit, per vinum denotari rigorem, qui
 multos bonos habet effectus; per lac verò
 benignitatem omnibus summè gratam,
 & acceptam. Quisquis vult sponsari
 Agno, debet esse ovis valde placida, &
 mansueta. Quisquis vult regere, debet
 habere ubera turgida compassione, & li-
 beralitate, & paucissimum vinum rigoris,
 & asperitatis: *Bibi vinum & lac meum,* *Cant. 5a*
 inquit Sponsus. Subintrat hic S. Bernar-
 dus, & inquit: Mi chare amice, satiùs
 bibisses solum lac purum, & quidem ad-
 huc melius fecisses, si absque mixtione
 bibisses lac mellitum dulcedine Paradisi.
 Fateor, quod vinum & austeritas produ-
 cant bonos effectus, quodque utiliter lacti
 misceatur vinum, sed debet misceri pau-
 xillum, rarò, & cum magnâ cautela. Vi-
 num confestim inflammat, immutat ratio-
 nem, turbat imaginativam, hominem
 reddit ignitum. Verum lac nutrit cor,
 dulcificat acrimoniam naturæ, os red-

dit tam suave, ut verba, quæ prodeunt ex corde, & ore resperfis lacte mansuetudinis, nunquam lacerent corda, nec immutent affectus illorum, qui tibi subsunt. Quadam vice S. Job dixit: O mi Deus, valde desidero rursus videre illos dies, quibus meos pedes lavi butyro, & lacte, quibus ipsæmet petrae mihi propinarunt balsamum, & fontes purissimum oleum. Nil est potentius eo, qui lavat pedes suorum affectuum in balsamo, & animam suam immergit balneo lactis, & dulcedinis; nam disponit de hominibus, prout vult, exarmat omnes potestates inferni, enervat passiones validiores, quæ omnia invertere solent. Spiritus violentus, inquit David, nimia impetuositas eorum, qui nimis austerè degunt, conterit naves Tharsis, & conquassat capita fortiorum, & generosiorum.

XIII. Nil adeo Sanctos celebres, & eximia sanctitate conspicuos deformat, & diffamat, quam si quandoque impatienciâ acti, aliquod verbum austerum, & durum effutiat; Ipsimet statim sentiunt quandam amaritudinem, & dolorem
tam

tam acutum, ut cor transfigat. Asseverares Sanctum irâ percitum non posse esse Sanctum, quamdiu foeditas illius humoris durat, & cor inficit. S. Propheta Elisæus bile inflammabatur, dumque rogaretur, ut aliquod opus bonum præstaret, putavit durante illa passione, vigente illa alteratione, se nil proficui facere posse. Quies ejus cordis, & ordinariæ tranquillitatis hoc non permittebat. Hinc accersiri curavit quendam Citharædum, aut pulsatorem alicujus instrumenti Musici, dumque suavem concentum illius harmoniæ audiret, subitò inquit sacer Textus, sopita est illa exigua tempestas, quam zelus suscitavit in ejus corde, & solitâ tranquillitate reversâ statim Spiritus Sanctus se ejus cordi infudit, & miracula patrare cœpit. Ne credas, quod Spiritus tetricus, cor inflatum, commotum ab aliqua passione, quam zelum vocat: quamdiu illa commotio, illa ebullitio sanguinis durat, aliquid boni præstare possit. Spiritus prius debent pacari, & pristina tranquillitati restitui. Audienda est harmonia tranquillitatis; omnia respergenda

C 5

sunt

sunt dulci rore mansuetudinis; nam si totus Spiritus huic dulcedini immersus sit, certus quis esse potest, quod omnia non sine gustu Dei, Angelorum, hominum facturum sit. Hæc tranquillitas est illa cithara David, quæ sua dulcedine, sua suavitate, fugat Dæmonem odij, & iræ, quæ Saul cruciat.

XIV. Nunquam finirem, si illuc ducere hunc Discursum, quò pervenire potest. Hinc concludere volo potentissimam sententiã, quam Spiritus Sanctus docet in *Ecclesiastice* Scriptura. Et quomodo homo fovens iram, & nutriens in sinu suo odium erga proximum, possit ire ad Deum, ut misericordiam impetret? Ille, qui nil aliud est, quàm frustum carnis, qui non vult ignoscere illi, qui est caro sicut ipse; quomodo vult, quod Deus, qui est totus bonus, ei sit mansuetus, & benignus? Cur se ipsum velut ideam non præfigit? Quod si velit, Deus gubernet eum summa bonitate; quomodo est tam temerarius, ut suos subditos regat in asperitate, & austeritate? Cum Deo velit præfigere regulam regendi, & eam ab eo non accipere, cur non

non facit sicut Deus, qui animas ad se trahit funibus Adami, & charitatis, & non ferro, & catenis mancipiorum? Hanc legem dabat Guardianis suæ Religionis Seraphicus Franciscus, iis inculcans, ita regerent suos fratres, sicut vellent à suis Superioribus regi. Quàm enim non sit detestandum, quod aliquis sibi velit superiorem, qui sit ipsa dulcedo, erga subditos autem sit rigidus, ac si esset spinosus carduus? Verùm, iusto iudicio Dei sæpe evenit, ut illi, qui fuerunt asperi erga suos subditos, incidant in manus alterius, qui eos tractât, sicut decet, & eo modo, quo alios tractarunt. Dum uti legimus in libro Iudicum, Adonibezech fuisset captus, eique articuli manuum, & pedum præcisi, videns se ad tantam miseriam redactum, altum suspirium trahens, dixit: eheu! Septuaginta Reges, quibus articulos manuum, & pedum præcidi, serviebant sub mea mensa, & se felices reputabant, quod micas decedentes colligere, & rodere possent, & ego ad hunc plorandum statum redactus sum; iustissimus est Deus, qui talionem mihi reppendit. Discite itaque à me mortales,

tales, quod eâdem mensurâ, quâ mensi fueritis, vobis remetietur. Profectò oraculum cœleste hic miser, & infelix pronuntiavit, experientiaque eum effecit sensatum, quem prosperitas antea stultum, & truculentum reddiderat.

CAPUT TERTIUM.

Quomodo dignoscatur superior austerrus, & rigidus?

Cæcitas deploranda est, etiam hominis sagacioris, quod tam exiguam notitiam habeat sui ipsius, ut ille quem totus mundus fugillat ut nimis rigidum, persuasum sibi faciat, quod sit ipsa dulcedo. Quod si ei dicas, eum esse omnibus inuisum, ejusque regimen insupportabile, totum mundum accusabit temeritatis protestans se non esse notum, seque habere optimam intentionem, & cor suavitate refertum. Sed enim, hoc est grandis illusio, & deceptio tota misera. Nunquam alleganda est intentio, nec adferenda pro satisfactio-
ne, sed præhabenda est, & præsupponenda. Et quidem in hac materia nec pili est æstimanda, cum ad nil deserviat. Ex exte-
rio-